

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-255

07.09.2018

Міністру оборони України

ПОЛТОРАКУ С.Т.

Шановний Степане Тимофійовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Дерев'янка Ю. Б., оголошений на засіданні Верховної Ради України 7 вересня 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 5 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, м. Київ, вул. Садова, 3-а; e-mail: derevyanko@v.rada.gov.ua

06.09.2018 № 291-9/1

Міністру оборони України
Полтораку Степану Тимофійовичу
Повітрофлотський проспект, 6,
м. Київ, 03168

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо необхідності дотримання конституційних принципів та міжнародних стандартів волонтерської й благодійної діяльності у зоні військових дій при врегулюванні питання перебування громадських організацій, громадських активістів, волонтерських рухів, окремих волонтерів та громадян у районі проведення операції Об'єднаних сил

Шановний Степане Тимофійовичу!

До мене, як народного депутата України, надходять численні звернення від громадських організацій, громадських активістів, волонтерських рухів, окремих волонтерів та громадян, що здійснюють надання волонтерської, благодійної та іншої допомоги у зоні проведення операції Об'єднаних сил, щодо недопущення обмеження законної волонтерської й благодійної діяльності на цій території.

Заявники повідомляють, що їм стало відомо про спроби діючого командування Збройних Сил України перешкодити у допуску волонтерів та громадян на територію Донецької та Луганської областей для надання матеріально-фінансової, технічної та іншої допомоги їх рідним, знайомим та просто військовим, що своїм життям і здоров'ям захищають територіальну цілісність і недоторканність, суверенітет нашої держави. Такі спроби вже мають місце на нормативному рівні.

Про це, як вони стверджують, свідчить розробка Інструкції з організації акредитації волонтерської діяльності у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (далі – Інструкція з організації акредитації волонтерської діяльності у районі операції Об'єднаних сил). На їхнє переконання, підготовка тексту такого документа здійснювалася з порушенням

встановленого законом порядку та без врахування позиції самих волонтерів.

Зокрема, заявники зазначають, що нібито таємно та за відсутності публічного обговорення Генеральний штаб Збройних Сил України розробив вищевказану Інструкцію з організації акредитації волонтерської діяльності у районі операції Об'єднаних сил. Це підтверджується тим, що на момент направлення цього документа в Оперативний об'єднаний штаб Збройних Сил України, він був уже як затверджений документ, а не проект.

Тільки після масового обурення такими діями посадових осіб оборонної сфери у соціальних мережах 04 серпня 2018 року на офіційному веб-сайті Цивільно-військового співробітництва Збройних Сил України було опубліковано коментар вищезазначеної ситуації та повідомлення про запрошення волонтерів до конструктивної співпраці (посилання: <https://civic.com.ua/news/2018/08/04/20168>).

Як наслідок, 09 серпня 2018 року Управлінням цивільно-військового співробітництва Збройних Сил України організовано та проведено Круглий стіл, на якому було розглянуто проект Інструкції з організації акредитації волонтерської діяльності у районі операції Об'єднаних сил. За результатами заходу та на підтримку Ради волонтерів при Міністерстві оборони України щодо публічного обговорення проекту цієї Інструкції, відповідний документ було оприлюднено на офіційному веб-сайті Цивільно-військового співробітництва Збройних Сил України.

Оскільки запропонований виключно військовим командуванням Збройних Сил України проект Інструкції з організації акредитації волонтерської діяльності у районі операції Об'єднаних сил не був схвалений волонтерською спільнотою, то 17 серпня 2018 року під час зустрічі в Адміністрації Президента України представники Управління Цивільно-військового співробітництва Збройних Сил України надали для ознайомлення волонтерам новий варіант документа щодо організації волонтерської діяльності у районі операції Об'єднаних сил. Цей документ під назвою «Тимчасовий порядок перебування осіб, які безоплатно передають товари, виконують роботи або надають послуги, в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях» було уже розроблено у Міністерстві юстиції України з частковим урахуванням зауважень та пропозицій волонтерів.

Також 20 серпня 2018 року відповідне обговорення вищевказаного Тимчасового порядку продовжилося на узгоджувальній нараді.

Як наголошують заявники, обидва проекти щодо регламентації допуску, перебування та виїзду із території операції Об'єднаних сил волонтерів, благодійників та громадян є недосконалими, істотно порушують їх права і фактично унеможливають безперешкодне надання допомоги військовослужбовцям у зоні бойових дій. При цьому останній з них також потребує ретельного й всебічного доопрацювання. У зв'язку з цим вони звертають

увагу на наступне.

По-перше, використання концептуальних засад пострадянської бюрократії, на яких побудований проект Інструкції з організації акредитації волонтерської діяльності у районі операції Об'єднаних сил, є недопустимим для нормативного акта, що визначатиме порядок перебування волонтерів у Донецькій та Луганській областях. Тобто, волонтери не повинні проходити жодну акредитацію та подавати безліч особистої інформації, щоб потрапити у район операції Об'єднаних сил із законною метою – для надання підтримки військовим, залученим до операції Об'єднаних сил. У цьому існує цілком виправданий ризик отримання ФСБ Російської Федерації нібито засекреченої інформації про волонтерів, внесеної до єдиного електронного реєстру. А щодо вимоги про обов'язкове подання копії посвідчення волонтера, то варто зазначити, що далеко не всі, хто допомагає фронту, належать до зареєстрованих організацій.

По-друге, положення про те, що волонтерів має зустрічати, супроводжувати по військовій частині та приймати від них допомогу військовий представник Цивільно-військового співробітництва Збройних Сил або інший уповноважений, несе у собі певні загрози. Йдеться про те, що через значну недовіру до військового командування, яка сьогодні об'єктивно сформувалася, волонтери побоюються, що прийняті від них товари, послуги та інші види допомоги не будуть передані за цільовим призначенням, їх отримають не безпосередньо військові, а інші особи чи місцеві громади. Такий механізм переадресування необхідно виключити у тексті проекту відповідного акта.

По-третє, однією з підстав згідно з новим проектом порядку, за якою діяльність осіб, які безоплатно передають товари, виконують роботи або надають послуги в районі проведення операції об'єднаних сил припиняється, а перепустка підлягає вилученню, є *«розповсюдження інформації, що не відповідає дійсності та створює передумови витоку відомостям щодо стану, складу, розташування (положення) силам і засобам об'єднаних сил»*. На переконання волонтерів, це положення надає можливість військовому командуванню застосовувати дискреційні повноваження щодо волонтерів. До того ж не визначено, хто і в якому порядку буде визначати, яка інформація «не відповідає дійсності та створює передумови витоку» цим відомостям. При цьому варто зауважити, що саме волонтери володіють безпосередньою інформацією стосовно негараздів у армії, свавілля командирів, реального стану забезпечення військових тощо. На сьогодні волонтери є єдиним джерелом достовірної інформації з передової. Тому від встановлення зазначеної заборони слід відмовитися, оскільки вона має на меті лише знищення добровільної участі добровольців, готових безкорисливо й віддано взяти на себе вирішення найбільш нагальних і болючих проблем держави у секторі забезпечення належними ресурсами українських військових.

По-четверте, відповідний підзаконний нормативно-правовий акт відомчого характеру повинен бути спрямований виключно на сприяння й забезпечення

діяльності волонтерів, благодійників та громадян щодо надання допомоги українським бійцям в отриманні сучасного обмундирування, амуніції, технічних засобів, транспорту, медикаментів тощо. У жодному разі положення цього документа не повинні обмежувати конституційні права громадян та міжнародні принципи волонтерства.

Адже відповідно до Загальної декларації про волонтерську діяльність, прийнятої в 1990 році на Всесвітній конференції волонтерів у Парижі (переглянута в 2001 році на аналогічній конференції в Амстердамі), *волонтерство – фундаментальний будівельний блок громадянського суспільства. Це приносить в життя найблагородніші сподівання людства – прагнення до миру, свободи, можливостей, безпеки і справедливості для всіх людей.* Також міжнародним документом закріплюється правило, відповідно до якого уряд повинен *забезпечити права всіх людей на волонтерство, усунути будь-які правові перешкоди для участі, залучити добровольців у свою роботу та надати ресурси НУО для сприяння та підтримки ефективної мобілізації та управління добровольцями.*

Регламентація волонтерської діяльності у районі операції Об'єднаних сил має здійснюватися на засадах ефективної й професійної взаємодії військового командування з волонтерами. При цьому не допускається легалізація безмежного контролю за діяльністю волонтерів на вказаній території, оскільки це варто розцінювати винятково як свавілля з боку чиновників. Такі контрольні заходи повинні здійснюватися прозоро та виключно для забезпечення фізичного і правового захисту волонтерів.

Враховуючи вищенаведене, керуючись ст. 15 та ч. 9 ст. 17 України «Про статус народного депутата України»,

прошу:

1. Всебічно, повно та неупереджено розглянути і врахувати зауваження та пропозиції громадських організацій, громадських активістів, волонтерських рухів та окремих волонтерів щодо проекту Тимчасового порядку перебування осіб, які безоплатно передають товари, виконують роботи або надають послуги, в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях.

2. Забезпечити організацію та проведення широкого публічного обговорення проекту підзаконного нормативно-правового акта, який визначатиме порядок перебування громадських організацій, громадських активістів, волонтерських рухів та окремих волонтерів у районі проведення операції Об'єднаних сил.

3. Вжити заходів щодо забезпечення дотримання конституційних принципів та міжнародних стандартів волонтерської й благодійної діяльності у зоні військових дій при врегулюванні питання перебування громадських організацій, громадських активістів, волонтерських рухів, окремих волонтерів та

громадян у районі проведення операції Об'єднаних сил.

4. Надати інформацію:

4.1. за чиєю вказівкою (прізвище, ім'я та по батькові, посада особи), на якій підставі, коли та з якою метою було розроблено Інструкцію з організації акредитації волонтерської діяльності у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (надати копії відповідних підтверджуючих документів);

4.2. ким було розроблено проект вищевказаної Інструкції з організації акредитації волонтерської діяльності у районі Операції Об'єднаних сил, коли та на якій підставі;

4.3. чи було затверджено Інструкцію з організації акредитації волонтерської діяльності у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, коли та ким саме (прізвище, ім'я та по батькові, посада особи);

4.4. з яких причин/підстав не проведено публічне обговорення тексту Інструкції з організації акредитації волонтерської діяльності у районі Операції Об'єднаних сил до моменту його направлення в Оперативний об'єднаний штаб Збройних Сил України;

4.5. коли, де було проведено громадське обговорення проекту Тимчасового порядку перебування осіб, які безоплатно передають товари, виконують роботи або надають послуги, в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, за чиєю участю та які результати такого обговорення, які прийнято рішення/вжито заходів (надати копії відповідних підтверджуючих документів).

5. Надати копії наступних документів:

5.1. копію проекту порядку перебування осіб, які безоплатно передають товари, виконують роботи або надають послуги, в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та всіх додатків (якщо вони є) до цього акта, розробленого станом на дату отримання даного депутатського звернення;

5.2. копію порівняльної таблиці до вищевказаного порядку із врахуванням зауважень та пропозицій громадськості.

6. Повідомити мене про результати розгляду цього депутатського запиту у встановлений законом строк.

Народний депутат України

Юрій Дерев'янка
(посвідчення № 291)